

УДК 613.95:613.7

ПОТЕНЦІАЛ МЕТОДУ CASE-STUDY У ПРОГРАМАХ ЗІ СПРІЯННЯ ЗДОРОВ'Ю ДІТЕЙ І МОЛОДІ

Лях Т. Л., к.пед.н., доцент

*Інститут психології і соціальної педагогіки Київського міського педагогічного університету
імені Б.Д. Грінченка*

У статті автором здійснений аналіз сутності методу case-study, можливостей його застосування в програмах зі сприяння здоров'ю дітей і молоді.

Ключові слова: метод, метод case-study, профілактика.

Лях Т.Л. ПОТЕНЦИАЛ МЕТОДА CASE-STUDY В ПРОГРАММАХ ПО СОДЕЙСТВИЮ ЗДОРОВЬЮ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ/ Институт психологии и социальной педагогики Киевского городского педагогического университета имени Б.Д. Гринченко, Украина

В статье автор делает попытку анализа сущности метода case-study, возможностей его использования в программах по содействию здоровью детей и молодежи.

Ключевые слова: метод, метод case-study, профилактика.

Liakh T. POTENTIAL OF CASE-STUDY METHOD IN HEALTH PROMOTION PROGRAMMES FOR CHILDREN AND YOUTH / Institute of Psychology and Social Pedagogy of Borys Grinchenko Kyiv Municipal Pedagogical University, Ukraine.

The article provides analysis of the essence of case-study method and its potential for utilization in health promotion programmes for children and youth.

Key words: method, case-study, prevention.

Наразі в Україні державними та громадськими організаціями реалізуються просвітницько-профілактичні програми і заходи, питома вага яких припадає на цільову групу дітей та молодих людей.

Аналіз державних документів – Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті (2002 р.), Наказу Міністра охорони здоров'я України „Про поліпшення діяльності органів і закладів охорони здоров'я з питань формування здорового способу життя, гігієнічного виховання населення” (1999 р.), Наказу Президента України „Про невідкладні додаткові заходи щодо зміцнення моральності в суспільстві та утвердженні здорового способу життя” (2002 р.), Постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження Національної програми патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства” (1999 р.) – свідчить про те, що пріоритетним завданням системи освіти є виховання людини в дусі відповідального ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих як до найвищої індивідуальної й суспільної цінності.

Просвітницько-профілактична діяльність спрямована на інформування дітей і молоді про наслідки небезпечної поведінки, вироблення навичок здорового способу життя, сприяє формуванню культури та позитивного ставлення до власного здоров'я.

Проблема здоров'я активно розроблялася відомими філософами, культурологами, психологами В. Казначєвим, В. Климовою, В. Скумним, Є. Спіріним, І. Фроловим, В. Леві, А. Маслоу. Не можна залишити поза увагою роботи М. Амосова, Г. Апанасенка, І. Аршавського, В. Волкова, Т. Данилюк, Л. Звиняковського, М. Саричева, що присвячені медико-біологічним особливостям зміцнення здоров'я підростаючого покоління. Такі вчені, як Е. Белік, В. Бобрицька, М. Болотова, І. Брехман, Е. Булич, М. Гончаренко, М. Гриньова, І. Муравов, присвятили свої праці валеології – науці про здоров'я людини. Особливої актуальності набувають дисертаційні дослідження сучасних педагогів: В. Горашука, О. Дубогай, С. Кириленко, С. Лапаєнко, С. Свириденко, С. Тищенко, Н. Хамської, В. Шахненко, у яких розкриваються різні аспекти формування культури здоров'я та здорового способу життя учнів.

Проблемі формування здорового способу життя присвячено ряд наукових досліджень. Так, у працях О. Балакіревої, О. Вакуленко, Л. Ващенко, Л. Жаліло, Н. Комарової, Р. Левіна, С. Омельченко, О. Яременка адаптовано до українського контексту міжнародні концептуальні засади сприяння здоров'ю як теоретичні основи формування здорового способу життя. Вітчизняні теоретики та практики О. Безпалько, Н. Заверико, Н. Зимівець, Т. Журавель, В. Лях, О. Нікітіна, В. Оржеховська, О. Песоцька, В. Петрович, Л. Сущенко, О. Стойко, С. Терницька запропонували нові соціально-педагогічні технології формування здорового способу життя дітей та молоді.

Нині в просвітницько-профілактичних програмах перевага віддається активним та інтерактивним методам, серед яких особливої уваги заслуговує case-study («кейс-стаді» або метод кейсів). Тому існує потреба висвітлення існуючого досвіду використання цього методу, що може бути корисним для спеціалістів, які здійснюють просвітницько-профілактичну роботу.

Метою статті є аналіз сутності методу case-study, можливостей його використання в програмах зі сприяння здоров'ю дітей і молоді.

Метод case-study почали застосовувати ще на початку XX століття в галузі права й медицини. Провідна роль у його поширенні належить Гарвардській Школі Бізнесу. У період з 1909 по 1919 рр. навчання відбувалося за схемою: учнів-практиків просили викласти конкретну ситуацію (проблему), а потім здійснити аналіз проблеми й надати відповідні рекомендації. Перший збірник кейсів (ситуацій) був виданий у 1921 р. (Dr. Copeland, Dean Donhman). Згодом метод case-study знайшов широке застосування в країнах Європи й США в галузі вивчення менеджменту й маркетингу.

Поняття кейса (ситуації) – одне з базових понять методу. Кейс (від англійського «case» – ситуація) – це реальні й докладно описані ситуації педагогічної практики разом із причетними до ситуації супутніми фактами, думками (від яких залежить її вирішення).

Найпоширеніше визначення ситуації говорить про неї як про сукупність елементів середовища, як про фрагмент середовища на певному етапі життєдіяльності індивіда. Таке розуміння ситуації дозволяє виділити такі її складові: діючі особи, здійснювана ними діяльність, тимчасові й просторові аспекти ситуації [5].

Грамотно розроблений кейс – це інструмент, за допомогою якого в навчальну аудиторію привноситься частина реального життя, реальна ситуація, що виникла в ході педагогічної діяльності, над якою треба самостійно попрацювати й представити обґрунтоване рішення.

Кейси, зазвичай підготовлені в письмовій формі й складені, виходячи з досвіду реальних людей. Вони читаються, вивчаються й обговорюються.

Кейс – це описання складної ситуації, яку для того щоб зрозуміти, потрібно спочатку розкласти на частини, проаналізувати кожну з них, а потім знову скласти разом, щоб одержати цілісне уявлення про ситуацію. Таким чином, з'являється ще одна важлива категорія методу case-study – «аналіз ситуації».

Можна виділити декілька завдань, які повинні бути вирішені при аналізі ситуації: здійснення проблемного структурування, що припускає виділення комплексу проблем ситуації, їхньої типології, характеристик, наслідків, шляхів дозволу; визначення характеристик, структури ситуації, її функцій, взаємодії з навколишнім і внутрішнім середовищем; встановлення причин, які призвели до виникнення цієї ситуації й наслідків її розгортання; діагностика змісту діяльності в ситуації, її моделювання й оптимізація; побудова системи оцінок ситуації, її складових, умов, наслідків, дійових осіб; підготовка передбачень щодо ймовірного, потенційного й бажаного майбутнього; вироблення рекомендацій щодо поведінки дійових осіб у ситуації; розробка програм діяльності в даній ситуації [4].

Необхідно звернути увагу на спеціальну технологію роботи із ситуаціями в навчальному процесі. Вона полягає в такому: ті, кого навчають, аналізують кейс самостійно, намагаючись виділити в ньому проблему й усю необхідну інформацію для її рішення. Потім обговорюють свої висновки й міркування в малих групах (3-5 осіб), виробляють спільні рішення. Усі варіанти рішень виносяться на загальну дискусію. Тут зіштовхуються різні точки зору на проблему й різні варіанти її вирішення.

Таким чином, повертаючись до визначення методу case-study, можна сказати, що це метод, що містить у собі водночас спеціалізований навчальний матеріал, що включає кейс (текстовий опис подій), інструкцію по роботі з даним кейсом, рекомендації з використання кейса та спеціальну технологію використання цього матеріалу в процесі навчання.

Можна виділити такі особливості методу case-study:

- неоднозначність розгортання ситуації й характер варіативності її вирішення вчить тому, що не буває єдино вірної відповіді, й допомагає виробити кілька можливих відповідей відразу;
- кейси й додатки до них дозволяють використати різноманітні джерела знань;
- колективний характер пізнавальної діяльності, що припускає різноманітні форми роботи: обмін думками, обговорення, мозкову атаку, роботу в малих групах, дискусію. Колективність є найважливішою передумовою синергетичного ефекту, тобто множення зусиль учасників навчання й пізнавального результату;
- індивідуальна й колективна робота в умовах вільного висловлювання ідей дозволяє говорити про творчий процес пізнання, що у свою чергу забезпечує наявність не тільки логічної моделі пізнання, але й механізмів образного, інсайтного пізнання.

До кейсів висувається ряд вимог. Кейс повинен містити реальну, обґрунтовану інформацію, достатню для того, щоб той, кого навчають, зміг уявити себе в описаній ситуації й ототожнити з людьми, що беруть участь у ній. За своєю природою кейс тим кращий, чим у більш реальну ситуацію потрапляє той, хто її вивчає. Ситуація повинна бути зрозумілою до найменших подробиць. Однак за своєю конструкцією вона не повинна являти собою добре сформульовану проблему. Навчання пошуку й формулюванню проблеми є принциповим у застосуванні методу case-study.

Добре написаний кейс повинен являти собою ланцюг послідовних подій зі своєю тимчасовою структурою, які містять у собі провокаційні моменти, що сприяють появі в групі суперечок, обговорень, бажання думати, міркувати, розробляти варіанти рішень. Для цього велике значення буде мати й той факт, що ситуація повинна мати цікавий сюжет, насичений подіями, персонажами, почуттями, емоціями, динамікою, що робить її частиною реального життя. Бажаною є свідомо драматизація ситуації. Однак при цьому кейс повинен містити дозовану інформацію, що дозволила б тому, кого навчають, швидко зануритись у проблему й мати всі необхідні дані для її вирішення. Кількість описуваних подій і фактів повинна бути досить обмеженою. З одного боку, необхідно „заплутати” ситуацію, але з іншого – не повинно бути зайвих даних. Матеріал містить констатацію подій, а аналіз і висновки покладають на читача. Залежно від мети, переслідуваної автором кейса, якась інформація може бути висунута на передній план, у той час як інша – навмисне замаскована або не використана зовсім.

Деякі фахівці, що досліджували метод case-study, вважають, що в основі кожного кейса повинна лежати реальна ситуація, з якою зіштовхнулася реальна людина, і що змішання реального й вигаданого в кейсі не дозволене [3]. При цьому інші вважають, що [1] кейс може бути складений на підставі узагальненого досвіду, тобто не обов'язково відбивати реальну діяльність. Ми думаємо, що кейс у кожному разі повинен містити максимально реалістичну картину подій і кілька конкретних фактів. У цьому випадку виклад реальних і вигаданих подій зітре розходження між ними.

Що стосується структури самого кейса, то стиль викладу повинен забезпечити оперативне знайомство з матеріалом. Обсяг кейсу залежить від специфіки цільової групи, якій він пропонується. Кейси, що використовуються на перших заняттях, повинні бути простими й короткими. Кейс-матеріал, написаний для заключних занять курсу, може бути ускладнений більшою кількістю інформації, частина якого для ускладнення вирішення зазначеної проблеми буде навмисно надлишкова. Або, навпаки, з кейса буде прибрана частина важливої інформації, що змусить учасників більш продуктивно мислити, спонукає задуматися над тим, аналіз яких наявних даних дозволить відтворити відсутня ланка інформаційного ланцюга. Додатковий матеріал для кейса наводиться в додатку.

У разі використання методу кейсів слід враховувати певні вимоги.

Будь-яке навчальне заняття з використанням методу case-study – це особлива технологія, яку обов'язково необхідно дотримувати.

Роботу з методу case-study можна розділити на певні етапи, що мають свої педагогічні цілі, завдання, а також рольові функції учасників.

Підготовчий етап. Під час цього етапу педагог, відповідно до мети і завдань заняття, вибирає потрібний кейс і підбирає літературу, необхідну для підготовки до заняття з використанням методу case-study.

Вступна частина заняття. Цей етап припускає короткий вступ педагога. Якщо учасники раніше не працювали за методом case-study, необхідно познайомити їх із цим методом як з однією з форм активного навчання, коротко озвучити основні етапи їхньої подальшої роботи, а також позначити способи й критерії оцінки їхньої роботи на занятті за даним методом. Варто також звернути їхню увагу на принципи, що лежать в основі методу.

На цьому етапі учасникам роздають кейси, з якими вони будуть працювати, подається інструкція по роботі з ними, озвучується чітке формулювання завдання.

Розбір кейса в малій групі складом 3–6 осіб. Перед початком цього етапу педагогу обов'язково необхідно озвучити часові межі, завдання роботи, у якому вигляді повинен бути оформлений результат, звіт про роботу. На цьому етапі можливі обговорення й аналіз висновків, зроблених за матеріалами кейса самостійно.

Основні завдання даного етапу для учасників навчання такі:

1. Визначення основних проблем аналізованої ситуації, рівня виникнення проблем і прийняття рішень, мети й шляхів рішення головної проблеми, обмежень і вимог до рішення.
2. Підготовка до формулювання власних висновків і висновків перед групою.

Обов'язковими вимогами цього етапу виступають: участь кожного в обговоренні; можливість кожному висловити свою точку зору й одержати уявлення про думки інших; командний характер роботи, що вимагає вміння вислухувати й ураховувати чужі думки.

У цілому, робота відбувається в такий спосіб: обговорення отриманої вступної інформації, яку містить кейс, обмін думками щодо плану роботи над проблемою, дискусія – робота над проблемою (тут активно можуть використовуватися інші активні методи, наприклад, мозковий штурм, мета-план), вироблення рішень проблеми, дискусія для прийняття остаточних рішень, підготовка доповіді. Для подання результатів малим групам рекомендується підготувати на одній сторінці резюме з висновками у вигляді тексту, графіки, таблиці.

Роль педагога на цьому етапі зводиться до спостереження й контролювання роботи малих груп для попередження їхнього виходу за рамки теми, завдань і часу.

Дискусія в загальній групі. Вона організовується на основі повідомлень підгруп. Представники кожної з підгруп виступають зі своїм аналізом кейса, причому слухачі виступають надалі в ролі опонентів до доповідача. Основне завдання етапу – виявити різні точки зору й тим самим забезпечити об'єктивний аналіз пропонованої ситуації. Цей етап повинен будуватися й проводитися за всіма законами класичної дискусії.

Застосування методу case-study вимагає вміння конструювати кейс. При цьому процес конструювання можна розкласти на дві складові: створення кейсу й проведення заняття.

Наразі відчувається величезний дефіцит кейсів, які можуть бути використані в профілактичній діяльності з підлітковою та молодіжною аудиторією. Тому перед педагогом, що бажає використати метод case-study, постає питання самостійної розробки й написання кейсів. Процес конструювання кейса можна описати в такій послідовності його складових:

1. Визначення того розділу курсу, якому буде присвячений кейс. У кожному конкретному випадку педагог – укладач кейса повинен чітко уявляти, яка роль буде відведена кейсу в системі занять за курсом. Від цього буде залежати місце кейса в загальній програмі й форма ведення конкретних занять.
2. Формування навчальних цілей і завдань кейса – визначення того, які знання й навички повинен «охопити» кейс. Чи буде за своїм призначенням майбутній кейс ситуацією-ілюстрацією, що виступає прикладом до лекційного матеріалу, який демонструє яке-небудь теоретичне положення. Або він буде містити в собі проблемну ситуацію (в основі закладена якась проблема, для знаходження й аналізу якої учасникам необхідно використати весь спектр отриманих ними раніше теоретичних знань, власного досвіду).
3. Визначення проблематики ситуації. Дуже важливе місце в процесі конструювання кейса займають визначення проблеми, навколо якої буде розвертатися ситуація.
4. Побудова моделі ситуації. Говорячи про цю складову процесу конструювання кейса, необхідно зупинитися на тому, якими за будовою можуть бути кейси.

Так, з позиції аналітичних труднощів можна виділити три групи кейсів:

прості (у них чітко простежується проблема й варіанти її рішення, які учасникам необхідно виділити, обговорити й запропонувати їм альтернативу);

складні (припускають наявність у кейсі проблеми, однак способи її рішення студентам необхідно знайти самостійно);

надскладні (кейс містить тільки опис конкретної ситуації, і учасникам необхідно самостійно визначити й сформулювати проблему, розробити різні варіанти рішення проблеми, вибрати оптимальний варіант рішення).

5. Пошук інформації для ситуації. При цьому джерела інформації можуть бути найрізноманітніші. Серед основних джерел можна виділити такі, як художня й публіцистична література (вона може підказати гарні ідеї й навіть визначити сюжетну канву кейса), «місцевий матеріал» (його джерелом є практичний досвід конкретного педагога, реальний випадок з життя).

6. Створення опису ситуації / написання тексту кейса.

7. Розробка методичної частини кейса. Вона роз'яснює місце цього кейса в курсі й формулює завдання по аналізу.

Після того як кейс розроблений, він обов'язково повинен пройти апробацію.

Вважаємо за доцільне навести приклади кейсів, розроблених методичною радою Всеукраїнського громадського центру "Волонтер" для підлітків притулків для дітей, які використовуються в програмі профілактики ВІЛ/СНІДу і ризикованої поведінки [2]:

«Справжні стосунки».

Вісімнадцятирічні Олена та Сергій зустрічаються протягом 8 місяців. Сергій до знайомства з Оленою мав достатньо багатий попередній досвід статевого життя з частою зміною партнерок. Олена також мала досвід статевого життя. Та відносно одне одного у пари плани були серйозними – вони хотіли побратися. Та коли стало питання про статеві стосунки між ними, Олена наполягала пройти аналіз на ВІЛ. Сергій категорично відмовився від нього, а натомість погрожував дівчині розривом їх стосунків. Олена бачила, що Сергій страждає. Побоюючись розриву, вона майже погодилась із думкою коханого про не важливість «для справжніх стосунків якогось там тесту на вигадану інфекцію».

Знайдіть рішення цієї ситуації. Чи існують ризики стосовно ВІЛ-інфікування? Для кого? Які саме? Що можна порадити дівчині в цій ситуації? Чому? Як слід вибудувати розмову з юнаком? Яку інформацію слід подати і в якій формі?

«Бажання сподобатись».

У класі Артем був не дуже популярним. Через велику кількість часу, яку він приділяв навчанню задля вступу до університету, хлопець майже ні з ким із однокласників не спілкувався. Одного разу в старості класу Світлани була вечірка, на яку мали прийти усі однокласники без винятку. Артему вже давно подобалася ця дівчина, тож такої нагоди побути поруч з нею він пропустити не міг.

На вечірці було багато міцного алкоголю. Уже через деякий час уся компанія була сильно напідпитку. Тож, коли до Світлани завітали на вечірку сторонні молоді чоловіки, на них ніхто особливої уваги, окрім Артема, не звернув. Чоловіки пройшли на кухню разом із Світланою. Артем, приревнувавши, через 5 хвилин зайшов за ними. Новоприбулі хлопці разом зі Світланою варили на плиті якесь вариво. На Артема ніхто не відреагував.

Коли ж приготувану рідину набрали до шприца і почали по черзі вводити собі у вену, Артем, бажаючи сподобатись Світлані та бути схожим на її дорослих друзів, попросив і собі. Йому не відмовили...

Проаналізуйте ситуацію. Якою є причина вживання наркотику хлопцем? Чи підвищує ризик інфікування ВІЛ алкогольне сп'яніння? Якими можуть бути наслідки навіть єдиного разу вживання наркотиків ін'єкційним шляхом у спосіб, описаний в ситуації?

«Як бути?»

Дев'ятнадцятирічна Вероніка влітку позаминулого року познайомилась з тридцятирічним Олегом – водієм-дальнобійником. Він бував проїздом у її невеличкому містечку. Дружба дівчини згодом переросла в палке кохання. Факт перебування в статусі коханки Вероніку не турбував. Дівчина чекала зустрічей з коханим. Він зупинявся в місті на кілька днів. Саме тоді для Вероніки наставали найзаповітніші часи, бо коханці перетворювались на справжню сімейну пару, проживаючи у квартирі дівчини. Та через деякий час Вероніка дізналась про власну вагітність. Розгублена, але щаслива, вона чекала на приїзд Олега, адже майбутня дитина – це плід їхньої великої любові. Реакція Олега була позитивною. Він наказав народжувати дитину, тим паче, що його життя в шлюбі розпадається, і він розлучається із дружиною. Наказав та поїхав «владнати усі формальності».

Окрилена Вероніка чекала на Олега більше трьох місяців, однак від нього не було жодної звістки. Знайшовши його домашній телефон, вона зателефонувала Олегові. Він вибачився, пояснив, що з дружиною помирився, більше зраджувати її не хоче, просить вибачення...

Вероніка отямилася в лікарні. Після стресу в неї загострився стан здоров'я. Однак вона не залишала надію на те, що коханий повернеться – не зможе жити без неї та їхньої дитини.

Вона налаштувалася на позитив. Пройшовши серію аналізів, Вероніка дізналась, що один із тестів був позитивним. І це був тест на ВІЛ.

Життя втратило сенс. Веронічині плани пішли шкереберть. Окрім Олега, у її житті не було інших чоловіків... Вона хвора, він хворий, мабуть, і його дружина, а тут ще під серцем б'ється нове життя, приречене на ВІЛ. Рішення про аборт прийшло саме собою... Адже виходу немає... Батьки не підтримали такого рішення доньки. Як бути? Робити аборт, чи ні? Як про ВІЛ сказати Олегові? І чи говорити взагалі?

Проаналізуйте ситуацію. Коли могло відбутися інфікування ВІЛ? Які шляхи передачі ВІЛ вам відомі? Чи може ВІЛ-інфікована матір народити здорову дитину? Чи потрібно дівчині розповісти Олегові про позитивний тест на ВІЛ? Кому має розповісти Вероніка про свій ВІЛ-позитивний статус?

«Ризикована краса».

Хлопці домовились зробити татуювання на грудях, на якому вирішили зафіксувати власну групу крові та резус-фактор. Вони звернулися до друга свого однокласника, який приходив на шкільне подвір'я та «виконував замовлення» бажаючих прикрасити своє тіло.

Проаналізуйте ситуацію. Чи є небезпека такого татуювання? Якщо так, то яка саме? Які шляхи передачі ВІЛ вам відомі? Де слід робити татуювання, в разі потреби? Які норми мають бути дотримані для того, щоб не відбулося інфікування на ВІЛ при татуюванні?

Маючи готовий кейс, щоразу приходячи до нової аудиторії, педагогу доведеться заново не тільки планувати заняття, але й по-новому конструювати сам процес проведення заняття з використанням методу case-study. Планування пов'язане з корегуванням плану занять відповідно до особливостей групи, рівнем її підготовки.

Отже, специфіка методу така, що не можна з точністю визначити, як будуть розвиватися події. Проводячи заняття за допомогою методу case-study, педагог щоразу буде зіштовхуватися із проблемами організаторського порядку – вирішення завдання виконання запланованих дій, організації навчального процесу. Це пов'язано з необхідністю організації індивідуальної, групової, колективної діяльності учасників, об'єднання їх навколо аналізованої проблеми, забезпечення необхідної динаміки розвитку дискусії, рівної роботи пасивних й активних учасників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багиев Г. Л., Наумов В. Н. Руководство к практическим занятиям по маркетингу с использованием кейс-метода [Електронний ресурс]. // Энциклопедия маркетинга. – Режим доступа: <http://www.marketing.spb.ru/read/m21/>
2. Лях Т. Л. Використання інтерактивних методів у програмах з формування здорового способу життя / Т. Л. Лях, Т. В. Журавель // Основи громадського здоров'я: теорія і практика : навч.-метод. посіб. / [Т. П. Авельцева, Т. П. Басюк, О. В. Безпалько] ; за заг. ред. О. В. Безпалько. – Ужгород : ВАТ «Патент», 2008. – С. 152–216.
3. Михайлова Е. А. Кейс и кейс-метод: общие понятия / Е. А. Михайлова // Маркетинг. – 1999. – №1. – С.109–117.
4. Михайлова Е. А. Кейс и кейс-метод: процесс написания кейса / Е. А. Михайлова // Маркетинг. – 1999. – № 5. – С.113–120.
5. Ситуационный анализ, или Анатомия Кейс-метода / Под ред. Ю. П. Сурмина. – К.: Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.

УДК 811.11:81'42:378.147

ЧИТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ ЗА ФАХОМ – ОСНОВНИЙ ВИД САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Москаленко Є.А., к. пед. н., доцент

Запорізький національний університет

Статтю присвячено вивченню особливостей іншомовного читання й доведенню доцільності обрання основним видом самостійної роботи з вивчення іноземної мови професійного спрямування студентами нефілологічних спеціальностей читання автентичних текстів за фахом з метою формування в них іншомовної професійної комунікативної компетенції.

Ключові слова: іншомовна професійна комунікативна компетенція, механізм іншомовного читання, технологія самостійної діяльності, види читання, ознаки автентичності навчального тексту.

Москаленко Е.А. ЧТЕНИЕ АУТЕНТИЧНЫХ ТЕКСТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ – ОСНОВНОЙ ВИД САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НЕФИЛОЛОГИЧЕСКИХ ФАКУЛЬТЕТОВ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦИИ / Запорожский национальный университет, Украина.

Статья посвящена изучению особенностей иноязычного чтения и доказательству целесообразности избрания основным видом самостоятельной работы по изучению иностранного языка профессионального направления студентами нефилологических специальностей чтения аутентичных текстов по специальности с целью формирования у них иноязычной профессиональной коммуникативной компетенции.

Ключевые слова: иноязычная профессиональная коммуникативная компетенция, механизм иноязычного чтения, технология самостоятельной деятельности, виды чтения, признаки аутентичности учебного текста.

Moskalenko Y. A. READING OF AUTHENTIC TEXTS AS A MAIN ASPECT OF SELF-EDUCATION WORK OF STUDENTS OF NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES IN THE PROCESS OF FORMING OF THEIR COMPETENCE IN FOREIGN LANGUAGES PROFESSIONAL COMMUNICATION / Zaporizhzhya national university, Ukraine.